

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ  
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ISSN 0201-419

КУЛЬТУРА СЛОВА  
CULTURE  
OF THE WORD

Збірник наукових праць

Заснований у 1967 р.

Випуск 90

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО  
Київ 2019

**Засновники:**

Національна академія наук України,  
Інститут української мови.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації  
КВ № 11864 – 735Р від 19.10.2006.

Включено до переліку друкованих наукових фахових видань України  
(наказ МОН України від 22.12.2016 №1604).

**Відповідальний за випуск** – Г. М. Сюта.

**Редакційна колегія:**

С. Я. Єрмоленко (головний редактор), А. М. Архангельська (Чехія),  
С. П. Бибик (заступник головного редактора), С. О. Вербич, А. Ю. Ганжа  
(заступник головного редактора), К. Г. Городенська, П. Ю. Гриценко,  
С. А. Карпіловська, Т. А. Коць, Н. О. Мех, Ірена Митник (Польща),  
Василка Радева (Болгарія), С. О. Соколова, Г. М. Сюта (відповідальний  
секретар), В. М. Труб, Фелікс Чижевський (Польща).

*До друку рекомендувала вчена рада Інституту української мови  
НАН України (протокол № 12 від 19 грудня 2019 року)*

Ключова тема випуску – українська художня проза другої половини  
XX століття (твори П. Загребельного, Л. Дасна, Д. Кешелі, А. Чапая,  
Ю. Іздрика) як фрагмент історії сучасної української літературної мови.

Викладено погляди мовознавців на українську літературну мову в її  
взаємозв'язку з національною культурою. У науково-популярній формі  
представлено теоретичні питання стилістики художніх текстів, аксіологічної  
семантики публіцистичних текстів, лінгвокультурологічного змісту сучасних  
документальних кінотекстів. Актуалізовано маловідому інформацію з історії  
культури та писемності, зокрема щодо рецепції епістолярію Лесі Українки,  
щоденникових записів Тараса Шевченка.

Запропоновано аналіз сучасних шкільних підручників з української мови  
із погляду реалізації в них комунікативних інтенцій сучасної української  
прози.

**Адреса редакції:**

Інститут української мови Національної академії наук України,  
вул. М. Грушевського, 4, Київ, 01001.  
Тел.: 278-4281, 279-1885;  
e-mail: [kultura-slova@ukr.net](mailto:kultura-slova@ukr.net)

# ЗМІСТ

## ЛІНГВОСОФІЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРОЗОВОГО ТЕКСТУ

<i>Єрмоленко Світлана</i> Лінгвостилістична рецепція роману-колажу Д. Кешелі «Родаки» .....	7
<i>Голікова Наталія</i> Мовні експерименти Павла Загребельного.....	18
<i>Бибик Світлана</i> Идеалема «свій – чужий» у мовомисленні українського мігранта (на матеріалі роману А. Чапая «Понаїхали») .....	30
<i>Сенькович Ольга</i> «...Попливла, наче чорна лебідка» (метафоричний портрет жінки у прозі Юрія Винничука) .....	46
<i>Назаренко Оксана</i> Інтертекстуальні одиниці у прозі Юрія Іздрика.....	55
<i>Гоцинець Ірина</i> Мовні знаки чорнобильської доби у повісті Л. Дасна «Чорнобиль – трава гірка».....	65

## СЛОВО В ПОЕТИЧНОМУ ТВОРІ

<i>Мех Наталія</i> Літературна творчість Пантелеймона Куліша: ціннісний вимір.....	78
<i>Іваненко Ірина</i> Звук в індивідуальній поетичній картині світу Миколи Вінграновського .....	86
<i>Палаш Альона</i> Лінгвокультурний концепт «Київ» у поетичній мові Миколи Зерова .....	96

## ТЕОРЕТИЧНА СТИЛІСТИКА

<i>Дядченко Ганна</i> Українські поетичні покоління другої половини ХХ століття: мовно-естетичний аналіз .....	104
--	-----

## МОВА ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

<i>Сюта Галина</i> Прецедентні висловлення в сучасній українській політичній риториці .....	120
---	-----

<i>Коць Тетяна</i> Онтологія війни й миру в мовно-інформаційному просторі сьогодення.....	132
<i>Ганжа Ангеліна</i> Поліфонізм оповідності в документальному кінотексті (на прикладі фільмів про П. Тичину, М. Рильського, В. Сосюру).....	150
<i>Петренко Анастасія</i> Універсальні та національні прецедентні феномени у заголовках українських медійних видань.....	165

### **З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ І ПИСЕМНОСТІ**

<i>Богдан Світлана</i> «Рокові» свята в епістолярних текстах Лесі Українки: Різдво.....	176
<i>Сирко Ірина</i> Рецепт особистості Михайла Щепкіна у лінгвосвідомості Тараса Шевченка (на матеріалі «Щоденника»).....	190

### **НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ**

<i>Хоменко Олександр, Галактіонова Надія</i> Комунікативні інтенції сучасних прозових текстів у підручниках з української мови .....	199
--	-----

<b>ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ</b> .....	210
<b>ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ</b> .....	216

# CONTENTS

## LINGUOSOPHY OF THE MODERN UKRAINIAN PROSE TEXT

<i>Yermolenko Svitlana</i> LINGUOSTYLISTIC RECEPTION D. SHEKEL'S NOVEL COLLAGE "RODAKY" .....	7
<i>Holikova Nataliia</i> THE LANGUAGE EXPERIMENTS OF PAVLO ZAHREBELNYI .....	18
<i>Bybyk Svitlana</i> THE IDEA OF "YOURSELF – ANOTHER" IN THE UKRAINIAN MIGRANT LEGISLATION (ON THE MATERIAL OF A. CHAPAI'S NOVEL "PONAIHALY") .....	30
<i>Senkovich Olha</i> «IT FLOATED LIKE A BLACK WINCH» (METAPHORIC PORTRAIT OF A WOMAN IN YURI VYNNYCHUK'S PROSE) .....	46
<i>Nazarenko Oksana</i> INTERTEXTUAL UNITS IN PROSE OF YURI IZDRYK .....	55
<i>Hotsynets Iryna</i> LANGUAGE SIGNS OF THE CHORNOBYL AGE IN L. DAYEN'S NOVEL «CHORNOBYL IS A BITTER GRASS» .....	65

## WORD IN POETIC

<i>Mekh Nataliia</i> LITERARY CREATIVITY OF PANTELEIMON KULISH: VALUE DIMENSION..	78
<i>Ivanenko Iryna</i> SOUND IN THE INDIVIDUAL POETIC PICTURE OF THE WORD OF MYKOLA VINHRANOVSKYI .....	86
<i>Palash Alyona</i> LINGUOCULTURAL CONCEPT "KYIV" IN MYKOLA ZEROV'S POETIC LANGUAGE .....	96

## THEORETICAL STYLISTICS

<i>Hanna Diadchenko</i> UKRAINIAN POETIC GENERATIONS SECOND HALF OF XX CENTURY: LANGUAGE-AESTHETIC ANALYSIS .....	104
---	-----

## **LANGUAGE OF THE MEDIA**

<i>Syuta Galyna</i> PRECEDENT STATEMENTS IN CONTEMPORARY UKRAINIAN POLITICAL RHETORIC .....	120
<i>Kots Tetiana</i> ONTOLOGY OF WAR AND PEACE IN THE INFORMATION SPACE OF TODAY .....	132
<i>Ganzha Anhelina</i> POLYPHONIZM OF NARRATIVE IN DOCUMENTARY FILM (ON THE CASE OF FILMS ABOUT P. TYCHYNA, M. RYLSKYI, V. SOSIURA).....	150
<i>Petrenko Anastasiia</i> UNIVERSAL AND NATIONAL PRECEDENT PHENOMENA IN THE HEADLINES OF UKRAINIAN MEDIA PUBLICATIONS.....	165

## **FROM THE HISTORY OF CULTURE AND LITERACY**

<i>Bohdan Svitlana</i> “ROKOVI” (YEARLY) HOLIDAYS IN THE EPISTOLARY TEXTS OF LESIA UKRAINKA: CHRISTMAS .....	176
<i>Syrko Iryna</i> RECEPTION OF THE PERSONALITY OF MYKHAILO SHCHEPKIN IN TARAS SHEVCHENKO’S LINGUAL CONSCIOUSNESS .....	190

## **ASSISTED BY TEACHERS**

<i>Khomenko Oleksandr, Halaktionova Nadiia</i> COMMUNICATIVE INTENTIONS OF MODERN PROSE TEXTS IN UKRAINIAN TEXTBOOKS .....	199
--	-----

<b>INFORMATION ABOUT AUTHORS</b> .....	213
<b>REQUIREMENTS FOR PUBLICATIONS</b> .....	216